

Kontakty z Mediami i
Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 20/18

Luksemburg, 27 lutego 2018 r.

Wyrok w sprawie C-64/16

Associação Sindical dos Juizes Portugueses / Tribunal de Contas

Obniżenia wynagrodzeń zastosowane wobec sędziów Tribunal de Contas w Portugalii nie naruszają zasady niezawisłości sędziowskiej

Środki te, przyjęte w kontekście pomocy finansowej Unii Europejskiej na rzecz tego państwa członkowskiego, objęły bowiem w sposób ogólny i czasowy znaczną część portugalskiej służby publicznej

Ustawodawca portugalski obniżył od października 2014 r., w sposób czasowy, wysokość wynagrodzeń szeregu osób zajmujących stanowiska i osób pełniących funkcje w sektorze publicznym, w tym sędziów Tribunal de Contas (trybunału obrachunkowego, Portugalia). Ustawą z 2015 r. wprowadzono system stopniowego, poczynając od dnia 1 stycznia 2016 r., odstępowania od tych przepisów o obniżeniu wynagrodzeń.

Associação Sindical dos Juizes Portugueses (stowarzyszenie zawodowe sędziów portugalskich, „ASJP”), działając na rzecz członków Tribunal de Contas (trybunału obrachunkowego), wniosło do Supremo Tribunal Administrativo (najwyższego sądu administracyjnego, Portugalia) skargę na te przepisy budżetowe. ASJP uważało, że przepisy o obniżeniu wynagrodzeń naruszają zasadę „niezawisłości sędziowskiej”, zapisaną nie tylko w konstytucji portugalskiej, ale także w prawie Unii.

Zdaniem Supremo Tribunal Administrativo przepisy czasowo obniżające wynagrodzenia w sektorze publicznym zasadzają się na wymogach zmniejszania nadmiernego deficytu budżetowego państwa portugalskiego, nałożonych na rząd portugalski przez Unię, między innymi w zamian za przyznanie temu państwu członkowskiemu pomocy finansowej. Supremo Tribunal Administrativo wskazał jednak, że państwo portugalskie jest również zobowiązane do przestrzegania ogólnych zasad prawa Unii, w tym zasady niezawisłości sędziowskiej, mającej zastosowanie zarówno do sądów Unii, jak i do sądów krajowych. Zdaniem Supremo Tribunal Administrativo skuteczną ochronę sądową praw wynikających z porządku prawnego Unii zapewniają głównie sądy krajowe. Powinny one zapewniać tę ochronę z poszanowaniem zasad niezawisłości i bezstronności. Supremo Tribunal Administrativo podkreślił, że niezależność organów sądowych zależy od gwarancji związanych ze statusem ich członków, w tym w aspekcie wynagrodzenia. Zwrócił się zatem do Trybunału Sprawiedliwości z pytaniem, czy zasada niezawisłości sędziowskiej stoi na przeszkodzie stosowaniu wobec członków władzy sądowniczej państwa członkowskiego ogólnych przepisów o obniżeniu wynagrodzeń, jeżeli przepisy te, jak w rozpatrywanej sprawie, są związane z wymogami zlikwidowania nadmiernego deficytu budżetowego oraz z programem pomocy finansowej Unii.

W ogłoszonym dzisiaj wyroku Trybunał orzekł, że zasada niezawisłości sędziowskiej nie stoi na przeszkodzie stosowaniu spornych przepisów wobec członków Tribunal de Contas.

Trybunał podkreślił przede wszystkim znaczenie zasady skutecznej ochrony sądowej jako zasady ogólnej prawa Unii, wynikającej z tradycji konstytucyjnych wspólnych państwom członkowskim oraz potwierdzonej obecnie w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej. Państwa członkowskie mają więc obowiązek zapewnienia, że ich systemy sądowe będą gwarantować skuteczną ochronę sądową w dziedzinach objętych prawem Unii. Samo istnienie skutecznej kontroli sądowej służącej zapewnieniu poszanowania prawa Unii jest nieodłączną cechą państwa prawa.

Wynika stąd, że każde państwo członkowskie powinno zapewnić, by organy należące – jako „sąd” w rozumieniu prawa Unii – do jego systemu środków odwoławczych w dziedzinach objętych prawem Unii odpowiadały wymogom skutecznej ochrony sądowej.

W zakresie w jakim Tribunal de Contas może w charakterze „sądu” rozstrzygać kwestie dotyczące stosowania lub wykładni prawa Unii, czego zweryfikowanie należy do Supremo Tribunal Administrativo, Portugalia powinna zapewnić, że organ ten spełnia integralne wymogi skutecznej ochrony sądowej.

Trybunał wskazał następnie, że zachowanie niezawisłości takiego organu jest sprawą wielkiej wagi i stanowi integralny element sądenia. Jest ona niezbędna nie tylko na poziomie Unii, ale także na poziomie państw członkowskich, a zatem w odniesieniu do sądów krajowych. Ma zasadnicze znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania systemu współpracy sądowej między sądami krajowymi i Trybunałem.

W tym kontekście Trybunał uściślił, że pojęcie niezawisłości oznacza między innymi, że dany organ wypełnia swe zadania sędownicze w pełni autonomicznie, nie podlegając żadnej hierarchii służbowej ani nie będąc podporządkowanym komukolwiek i nie otrzymując nakazów czy wytycznych z jakiegokolwiek źródła, oraz że jest on w ten sposób chroniony przed ingerencją i naciskami zewnętrznymi mogącymi zagrozić niezależności osądu jego członków i wpływać na ich rozstrzygnięcia. Dodał on, że poziom wynagrodzenia członków danego organu odpowiadający wadze wykonywanych przez nich zadań stanowi nieodłączną gwarancję niezawisłości sędziowskiej.

Trybunał orzekł jednak, że przepisów dotyczących obniżenia wynagrodzeń nie można uważać za środki naruszające niezawisłość członków Tribunal de Contas. Przepisy te objęły bowiem nie tylko członków Tribunal de Contas, ale – szerzej – różne osoby zajmujące funkcje publiczne i osoby wykonujące zadania w sektorze publicznym, w tym przedstawiciele władz ustawodawczej, wykonawczej i sędowniczej. **Chodzi tu zatem o przepisy ogólne, mające spowodować, że wszyscy członkowie krajowej służby publicznej będą mieć udział w oszczędnościach podyktowanych wymogami zmniejszenia nadmiernego deficytu budżetowego państwa portugalskiego.** Ponadto **sporne przepisy miały charakter czasowy**, ponieważ weszły w życie w dniu 1 października 2014 r. i zostały definitywnie uchylone w dniu 1 października 2016 r.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku znajduje się na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Nagranie wideo z ogłoszenia wyroku jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106